

Nacionalna infrastruktura geoprostornih podataka – NIGP u Republici Srbiji-putna mreža

(National Spatial Data Infrastructure – NSDI),

DIREKTIVOM 2007/2/ES EVROPSKOG PARLAMENTA I SAVETA od 14.marta 2007.godine- definisano je **USPOSTAVLJANJE INFRASTRUKTURE PROSTORNIH INFORMACIJA U Evropskoj Zajednici /INSPIRE/**

Izvod:

Politika Zajednice o životnoj sredini mora se usmeravati na zaštitu iste, uzimajući u obzir raznolikost situacija u različitim oblastima društvenih zajednica . Osim toga podaci / uključujući i prostorne podatke / su potrebni za formulisanje i primenu ovakve politike kao formulisanje i primenu drugih politika Zajednice.

Direktivom se usmerava puna pažnja na integrisani način razvijanja politike Zajednice, uzimajući u obzir postojeće regionalne i lokalne razlike. Problemi vezani za dostupnost , kvalitet, organizaciju i razmenu prostornih podataka zajednički su u većem broju političkih sistema , te se javljaju na raznim nivoima državne uprave.Rešavanje ovih prepreka iziskuje primenu mera usmerenih ka razmeni, pristupu i korišćenju interoperabilnih prostornih podataka i servisa prostorne podatke širom različitih nivoa državne uprave i širom različitih sektora.Zbog toga je potrebno uspostaviti infrastrukturu prostornih podataka u Zajednici.

INSPIRE treba zasnovati na infrastrukturama za prostorne podatke ustanovljene od država članica , koji su učinjeni kompatibilnim sa opštim pravilima implementacije i prošireni merama na nivou Zajednice. Ove mere treba da obezbede da su infrastrukture za prostorne podatke u državama članicama kompatibilne te da se mogu koristiti unutar Zajednice i u međudržavnom kontekstu.Ona treba da se uspostavi na takav način da je moguća razmena podataka prikupljenih na jednom nivou državne uprave između više raznih državnih institucija , kao i da se pristup prostornim podacima ne ograničavana način kojim bi se sprečilo njihovo intenzivno korišćenje.

Uspostavljanje INSPIRE predstavljaće dodatnu vrednost i takođe imati koristi od drugih inicijativa Zajednice kao što je Regulatorna Saveta /EC/ br.876/2002, od 21.05.2002.god, Uspostavljajući zajednički **Galileo Projekat** u sardnji sa Komisijom Evropskog Parlamenta i Saveta na temu **Globalni nadzor životne sredine i bezbednosti /GMES/** < Uspostavljanje **GMES** kapaciteta do 2008. godine/

Države članice treba da razmotre korišćenje podataka i usluga kao rezultate **Galileo Projekata i Globalni nadzor životne sredine i bezbednosti /GMES/** kako

Ovi budu postajali dostupni, pogotovo one vezane za vremenske i prostorne reference **Galileo Projekata**.

Gubitak vremena i resursa potragom za postojećim prostornim podacima ili tokom donošenja odluka da li se podaci mogu koristiti za određene svrhe, predstavljaju glavnu prepreku na putu potpunog korišćenja dostupnih podataka. Zbog toga je potrebno da države članice obezbede opise dostupnih setova prostornih podataka i servisa, u obliku METAPODATAKA.

Metapodaci podrazumevaju informacije koje opisuju setove prostornih podataka i servise prostornih podataka omogućavajući njihovo pronalaženje, popisivanje i upotrebu.

*Aneksom 1 INSPIRE Direktive definisane su teme prostornih podataka,

Tačka 7. Saobraćajne mreže: Mreže putnog, železničkog i vodnog saobraćaja i druga srodna infrastruktura. Obuhvata i veze između ratličitih mreža. Takođe sadrži i Trans-Evropsku saobraćajnu mrežu definisanu Odlukom br .1692/97/ES Evropskog Parlamenta i Saveta od 23.07.1996. godine o Smernicama Zajednice za razvoj Trans-Evropske saobraćajne mreže i buduće revizije ove odluke.

*Aneksom 2 INSPIRE Direktive Teme prostornih podataka

Tačka 3. Orto-snimci, Georeferencirani snimci površine zemlje, bilo iz satelita ili avionskim snimanjem.

*Aneksom 3 INSPIRE Direktive Teme prostornih podataka

Tačka 2. Geografska lokacija objekta

Tačka 4. Korišćenje zemljišta: Teritorija okarakterisana prema tekućoj i budućoj planiranoj funkcionalnoj dimenziji i socio-ekonomskoj svrsi.

Tačka 13: Atmosferski uslovi : Fizički uslovi u atmosferi . Obuhvataju prostorne podatke na osnovu merenja, modela ili njihove kombinacije, sa lokacijama merenja.

Tačka 14: Meteorološko geografske karakteristike: Vremenski uslovi i njihovo merenje: padavine, temperatura, vlažnost vazduha, brzina i pravac vetara.

Republika Srbija je donela novi **Zakon o državnom premeru i katastru** , Službeni glasnik br. 72/2009,

Izvod:

Glava XI – Nacionalna infrastruktura geoprostornih podataka – NIGP

Subjekti NIGP-a, Član 159.

1/ NIGP se odnosi na digitalne geopodatke i odgovarajuće servise geopodataka za teritoriju Republike Srbije koji su u nadležnosti:

1/ organa državne uprave

2/organa lokalne samouprave

3/ javnih preduzeća

Sadržaj NIGP-a, Član 161.

NIGP-naročito sadrži metapodatke , servise i skupove geopodataka:

4/ o saobraćajnim i telekomunikacionim mrežama

Glava XVIII

Prelazak na novi prostorni referentni sistem

Član 193.

1/ Prelazak na ETRS 89 u Republici Srbiji počće najkasnije do 1.1.2011. godine

2/ Do prelaska na ETRS 89 i UTM projekciju , položaj tačaka se izražava dvodimenzionalnim koordinatama u postojećim projekcijama / Gaus-Kriggerova, stereografska i Zoldnerova projekcija/.

U SKLADU SA GORE NAVEDENIM ZAKONSKIM OBAVEZAMA JAVNO PREDUZEĆE PUTEVI SRBIJE/prvo koje je to učinilo u transportnom sektoru/, je tokom 2010. godine uspostavilo sa Republičkim geodetskim zavodom,nadležnim za uspostavljanje Geoportala.

U toku je provera test verzije na kojoj zajedno rade zaposleni iz Sektora za Strategiju, projektovanje i razvoj ,Sektora za upravljačko informacione tehnologije i Sektora za pravne i opšte poslove sa kolegama iz RGZ-a.

Navešćemo par tehničkih detalja :Nacionalna infrastruktura geoprostornih podataka – NIGP, (eng. National Spatial Data Infrastructure – NSDI), predstavlja integrisani sistem geoprostornih podataka, koji omogućava korisnicima da identifikuju i pristupe prostornim informacijama dobijenim iz različitih izvora, od lokalnog, preko nacionalnog do globalnog nivoa, na sveobuhvatan način. Na inicijalnom geoportalu dostupni su metapodaci za pojedine skupove podataka i editor metapodataka.

Metapodaci opisuju sadržaj, nadležnu organizaciju, lokaciju i druge relevantne informacije o geopodacima. Metapodaci omogućavaju pronalaženje, procenu kvaliteta i korišćenje podataka o prostoru. Informacije, dokumentovane kroz metapodatke, sastavni su deo infrastrukture prostornih podataka.

Republički geodetski zavod izradio je predlog standarda metapodataka za NIGP koji opisuju: podatke o metapodacima, karakteristike skupa podataka, nadležnu organizaciju, usaglašenost, prikaz, klasifikaciju, ključne reči, uslove i ograničenja, distribuciju, održavanje, referentni sistem, lokaciju i kvalitet. Predloženi standard metapodataka NIGP-a definisan je na osnovu:

- INSPIRE implementaciona pravila za metapodatke
- ISO 19115 – Geografski podaci – metapodaci
- ISO 19139 – Geografski podaci – metapodaci – XML šema.

Editor metapodataka je aplikacija za prikupljanje i održavanje metapodataka u skladu sa predloženim standardom za metapodatke. Editor omogućava kreiranje validnih xml fajlova u skladu sa standardom ISO 19139. Interfejs editora ima višejezičnu podršku za srpski i engleski jezik. Uputstvo za korišćenje editora metapodataka sastavni je deo aplikacije i dostupno je korisnicima kroz meni "Pomoć".

Editor je dostupan na geoportalu za preuzimanje i omogućava institucijama koje obezbeđuju podatke o prostoru da prikupljaju i održavaju metapodatke iz svoje nadležnosti.

Metapodaci za skupove podataka u okviru tema koordinati referentni sistem, ortofoto i tematske karte prikupljeni su u skladu sa predloženim standardom za metapodatke korišćenjem editora metapodataka. XML fajlovi sa metapodacima za navedene skupove podataka dostupni su za pretraživanje i uvid na strani geoportala za pregled metapodataka. Editor metapodataka je važan instrument za podršku razvoja nacionalne infrastrukture prostornih podataka u Srbiji. Na ovaj način je olakšan unos metapodataka u skladu sa standardom, kao i njihovo objavljivanje i pretraga, što čini informacije o prostoru dostupnije i pogodnije za korišćenje.

[link na sajt Geosrbija](#)